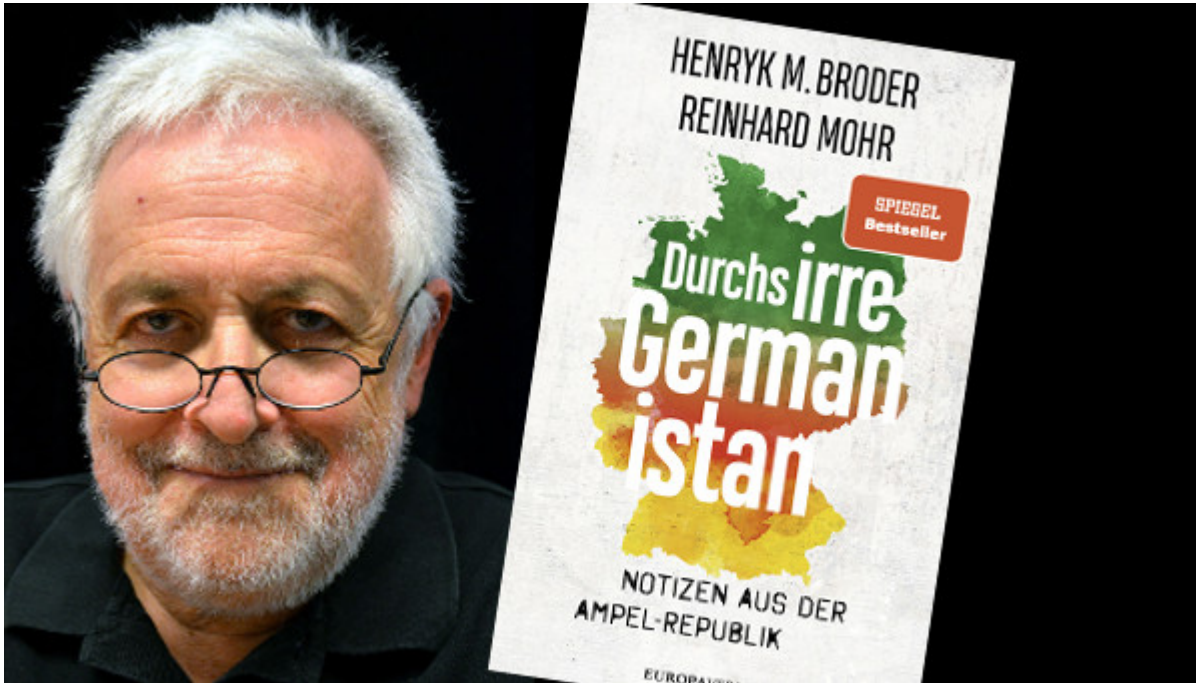

Duitsland is net zo gek als Nederland: grootheidswaan en een apocalyptische verwaarlozing van de welvaart

Door [Arie Graafland](#) - 23 september 2023
Geplaatst in [Duitsland](#)

De Duitse economie is op zijn retour. Het 'Made in Germany' is de laatste jaren tot een soort werelderfgoed geworden. 16 jaar Merkel worden als een gouden eeuw van voorspoed en pragmatisch overheidshandelen gezien. Rust in het land werd een burgerplicht, want 'Wir schaffen das'. De ontevreden werden via subsidies tevreden gehouden, of als 'rechts-populistisch' weggezet.

Wordt er nog wel gewerkt?

Twee jaar later zien we echter de werkelijke erfenis van Merkel: een leger dat lamgeslagen is, een niet-werkende energiepolitiek, een vluchtelingencrisis, achterblijvende digitalisering, stagnerende woningbouw en vastlopend onderwijs. Het land komt van alles tekort, Broder en Mohr sommen in hun boek *Durchs irre Germanistan* een eindeloos lange lijst problemen op: te weinig soldaten, verplegend personeel, leerkrachten, politie-agenten, brandweerlieden, psychotherapeuten en horecapersoneel.

Met hen vragen veel mensen zich af of er nog wel gewerkt wordt in Duitsland. Wat voeren ze eigenlijk uit, die *influencers*, die 'iets met media'-mensen, die 'docent ademcursus op Fuerteventura'? De work-life balans is behoorlijk scheef gezakt in de Republiek Germanistan.

De babyboomers met pensioen maken zich zorgen over hun toekomst, al fietsend langs de Donau en Moezel. 's Avonds plunderen ze nog even de lokale wijnkelder van hun pension en 's ochtends vroeg fietsen ze alweer energiek verder. Als je dat vergelijkt met de 'startups' met hun sushi-lunch dan vraag je je af waar de werklust gebleven is die je uiteindelijk toch nodig hebt om de wereld van de

Duitsland is net zo gek als Nederland: grootheidswaan en een apocalyptische verwaarlozing van de welvaart

ondergang te redden.

Sinds 1964 weten we al dat het mis is met het onderwijs in Duitsland. Georg Picht schreef er een alarmerend boek over, *Die deutsche Bildungskatastrophe*. In 2022 verscheen een rapport over het belabberde onderwijs, een op de vier scholieren heeft geen mogelijkheden om goed te lezen, te rekenen of te schrijven. Wat moet er van die jeugd terechtkomen zo vragen de auteurs zich af, zijn dat de eventmanagers, de influencers en de digitale nomaden?

Om iedere sociale klasse een kans te geven werden de normen verlaagd, tot je op het niveau bent van 'schrijven op je gehoor'. De deconstructie van de taal. Maar goed, vooruitgang is er ook, iedere scholier heeft een smartphone en een mes op zak. We hadden beter de ouders naar school kunnen sturen, uiteraard met behoud van hun volle salaris en de 13^e maand. Mogelijk had dat de opvoedingscatastrofe ingedamd.

Immigratie

Er stromen honderdduizenden asielzoekers, migranten en illegalen het land in, die officieel een nieuwe opleving van de economie zouden moeten veroorzaken. Helaas is de meerderheid na vele jaren nog steeds werkloos en afhankelijk van de overheid, en komen ze buitenproportioneel veel in de misdaadstatistieken voor.

Maar Merkels leerling Olaf Scholz (SPD) haalt met het temperament van een verbogen paperclip nog steeds honderdduizenden immigranten per jaar binnen. Dat er geen woningen beschikbaar zijn maakt hem niets uit. Duitsland wil 400.000 woningen bijbouwen, maar Klara Geywitz, de minister voor stadsontwikkeling in het kabinet van Scholz heeft al aangekondigd dat ze het niet gaat halen. Toch wil ze wel vasthouden aan die 400.000. En bovendien heeft ze de oplossing voor het probleem: laat de stedelingen op het platteland gaan wonen, daar staan nog veel huizen leeg. Je kunt deze waanzin van staatswege alleen maar met de nodige humor bezien wil je niet helemaal gek worden, aldus Broder en Mohr.

Megalomaan

Nu we het er toch over hebben, humor is schaars geworden in de verkeerslichtrepubliek*, ironie en sarcasme passen niet in het door woke gevoede politiek correcte leven van de Republiek. Een Republiek die niemand wil achterlaten, en dus nooit vooruitkomt. Gasinstallaties en antifeministische opvattingen zijn verboden, de laatste kunnen gemeld worden bij de daartoe geëigende officiële meldpunten. Klaarblijkelijk is daarvoor wel voldoende geëngageerd personeel aanwezig. Er zit zelfs een oud-medewerkster van de DDR-Staatsveiligheid tussen die zich daar ongetwijfeld thuis voelt.

Duitsland moet vooroplopen met het klimaat, met de 'Atomausstieg', met de immigratie, het land moet een voorbeeld voor de rest van de wereld zijn. Wanneer dat megalomane idee ontstaan is, wie zal het zeggen? *Germanistan* lijkt het middelpunt van ons zonnestelsel waar alles om draait.

Duitsland is net zo gek als Nederland: grootheidswaan en een apocalyptische verwaarlozing van de welvaart

Per dag moeten er vier tot vijf windmolens gebouwd worden, aldus Scholz. De industrie houdt echter al rekening met het afsluiten van haar stroomvoorziening. In China worden er iedere dag kolencentrales bij gebouwd, maar in Duitsland worden zonnecollectoren op je balkon steeds populairder. Miniaturisering van een omvangrijk probleem. Duitsland was ooit een hightech-land. In Duitsland is de boekdrukkunst uitgevonden, de auto, de gloeilamp, de telefoon, de relativiteitstheorie, en niet te vergeten het beertje van Haribo.

Maar als de energietransitie en de mobiliteitstransitie achter de rug zijn, is iedereen dat vergeten. AEG, Telefunken, Siemens en Krupp zullen namen uit een ver verleden zijn. Maar luister vooral naar de 'experts': de Groenen-afgevaardigde voor de Bundestag, Katrin Göring-Eckhart, verwacht dat ondanks het stilleggen van de kerncentrales (*Atomausstieg*) er een steeds lagere stroomprijs mogelijk is. Natuurlijk wordt de stroomprijs lager want wind en zonenergie kosten immers niets.

Atoomstroom uit Frankrijk

Hoe weet deze 'expert' dat? Waarschijnlijk door haar afgebroken studie evangelische theologie aan de Karl Marx-Universiteit in Leipzig. De laatste reactor werd door Jürgen Trittin, de milieuminister en ooit lid van de Kommunistische Bund in de jaren '70, samen met Greenpeace feestelijk stilgelegd op 16 april van dit jaar.

Helaas stonden op deze gedenkwaardige dag de 30.000 windmolens in Duitsland stil, een windloze dag. Ook de zon liet het afweten, slechts 4,2 procent opbrengst. Er moest atoomstroom uit Frankrijk geïmporteerd worden. De buitenparlementaire linkse beweging van '68 heeft samen met het rechtsnationalisme dat de flora en fauna ontdekt heeft, een nieuw dogma gevonden sinds de arbeidersbeweging haar plichten aan de wereldrevolutie verzaakt heeft.

'*Verkehrswende*', '*Agrarwende*', het zijn geliefde termen met een strekking die we in Nederland ook dagelijks horen. We moeten minder vliegen, minder autorijden, het beste is om thuis te blijven. De boeren moeten verdwijnen door de stikstof en voor bouwgrond, en steden moeten autovrij worden. Uw mening wordt niet gevraagd want het politieke doel lijkt voor eeuwig vastgelegd: minderen, inkrimpen, en nulgroei. Ook de werkweek moet inkrimpen, van vijf naar vier dagen.

Christine Hannemann die de leerstoel Architectuur en Sociologie in Stuttgart bezet is van mening dat we in de toekomst niet meer dan 25 vierkante meter woonruimte nodig hebben. Die mening lijkt nogal verwant aan de 'Plattenbau' uit de DDR, schrijven Broder en Mohr, en ja dat klopt. Hannemann heeft gestudeerd aan de Oost-Berlijnse Humboldt Universiteit en studeerde af in de Marxistisch-Leninistische Sociologie. Het is de hoogste tijd voor 'woonschaamte'. We moeten anders gaan leven volgens Hannemann, want wij zijn vooral ballast voor de planeet. De politieke partij Die Linke heeft al voorgesteld dat de senioren maar moeten ruilen met de grote gezinnen. En dat helpt de vele vluchtelingen ook weer aan een woning.

Duitsland is net zo gek als Nederland: grootheidswaan en een apocalyptische verwaarlozing van de welvaart

Gek op holle frasen

In 2008 werd de Neue Deutsche Medienmacher (NDM) opgericht. De NDM wil media-scheppende leden van kleur en die met een migratieachtergrond in het zadel helpen. Ze zijn, zoals te verwachten, tegen discriminering in de redactielokalen waar ze 'vrij van racisme' willen kunnen werken. Want racisme vind je uiteraard in ieder redactielokaal. Boosdoeners zijn de witte mannen van de hoofdredactie die die immigratieachtergrond missen. Het proza van de NDM lijkt geschreven door iemand met claustrofobie die lange tijd opgesloten heeft gezeten in een isoleercel.

We willen niet zeuren zo schrijven Broder en Mohr, we beschrijven met veel liefde en oog voor detail wat in dit merkwaardige land plaatsvindt. Verandering komt door inzicht, door concrete voorbeelden, dus daar hopen we maar op. Want Duitsland is gek op holle frasen, bij voortdurend wordt ons verteld hoe geweldig het wordt in de fossielvrije toekomst, helaas is niemand geïnteresseerd in hoe het nu is. Als de Duitsers iets doen, dan doen ze het ook goed.

Diversiteit bijvoorbeeld wordt letterlijk overal gepreikt als de nieuwe religie. Wat het precies betekent doet er niet toe. Mocht je bij diversiteit vragen hebben, dan maak je je verdacht. Dat geldt vooral voor degenen die diversiteit verwarren met verschillende opvattingen, dat is een rampzalig neoliberal misverstand.

Ik heb zelden meer plezier gehad dan bij het lezen van het boek van Broder en Mohr. Vrijwel alles wat ze beschrijven zie je ook in Nederland. Je hebt dan ook voortdurend de neiging te schrijven 'net als hier'. Dat heb ik zo min mogelijk gedaan, want de lezer zal het er ongetwijfeld zelf uithalen. Een ding is zeker, in de politiek van Scholz' verkeerslichtcoalitie van rood, geel en groen, kun je net als in Nederland alles willen: een goed klimaat, schone industrie, prima arbeidsverhoudingen, hoge lonen, een mooi leven en een goed gevoel. Alleen de realiteit staat voortdurend in de weg.

Slim en scherp

In feite is het endemisch moralisme, zijn het realiteitsarme illusies, grootheidswaan, angst voor de vrijheid en een apocalyptische verwaarlozing van onze welvaart. Dat is de kern van ons boek, schrijven Broder en Mohr. En ook dat komt bekend voor.

Hun ironische stijl van schrijven, die niet echt sarcastisch wordt, is een zeldzaamheid aan het worden in Nederland. In Nederland maak je furore met de botte bijl: Sander Schimmelpenninck die als een kleuter op speed met een tientonner door je bloemperkje rijdt en er nog steeds van overtuigd is dat rechts en links geweldige categorieën zijn die overal toepasbaar zijn. In die zin zijn Broder en Mohr een verademing. Bij hen gaan intelligentie en een scherpe pen samen.

Henryk M. Broder en Reinhard Mohr, *Durchs irre Germanistan, Notizen aus der Ampel-Republik* (Europa Verlag 2023).

Henryk Broder is journalist voor onder meer *der Spiegel*, *die Zeit*, *die Weltwoche* en *die Frankfurter*

WYNIA'S WEEK

Duitsland is net zo gek als Nederland: grootheidswaan en een apocalyptische verwaarlozing van de welvaart

Allgemeine Zeitung. Hij is mede-uitgever van achgut.com.

Reinhard Mohr studeerde sociologie aan de Wolfgang Goethe Universiteit in Frankfurt am Main. Hij schreef voor taz, FAZ, der Spiegel en Stern. Hij is auteur van *Deutschland zwischen Grössenwahn und Selbstverleugnung*.

*De verkeerslichtcoalitie is de rood-geel-groene coalitie van SPD, FDP (Christian Lingner) en Groenen (Annalena Baerbock en Robert Habeck).

Arie Graafland is emeritus-hoogleraar aan de TU Delft.

Wynia's Week verschijnt 104 keer per jaar met even onafhankelijke als broodnodige berichtgeving. De donateurs maken dat mogelijk. [Doet u mee?](#) Hartelijk dank!